Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U004232

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-12-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нечипорук Наталія Віталіївна
2. Nechyporuk Nataliya Vitaliyivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 08.00.09

Назва наукової спеціальності: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-12-2018

Спеціальність за освітою: 8.03050901

Місце роботи здобувача: Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"

Код за ЄДРПОУ: 30373644

Місцезнаходження: 04071, Київ, вул. Хорива, 1-Г

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.870.01

Повне найменування юридичної особи: Національна академія статистики, обліку та аудиту

Код за ЄДРПОУ: 04837462

Місцезнаходження: вул. Підгірна, 1, м. Київ, Київська обл., 04107, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державний комітет статистики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія статистики, обліку та аудиту

Код за ЄДРПОУ: 04837462

Місцезнаходження: 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба статистики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.35.31, 06.35.31

Тема дисертації:

1. Бухгалтерський облік земельних ресурсів в умовах ресурсозбереження

2. The accounting of land resources in terms of resource saving

Реферат/анотація:

1. Дисертаційну роботу присвячено обґрунтуванню теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку земельних ресурсів в умовах ресурсозбереження. На основі систематизації підходів авторів до визначення економічного змісту термінів "земля", "природний капітал", "земельний капітал", "земельні ресурси", "земельна ділянка" доведено їх співпідпорядкованість та взаємозалежність. Уточнено трактування поняття "земельні ресурси" як об'єкта бухгалтерського обліку (сукупність земельних ділянок, якими володіє та / або розпоряджається суб'єкт господарювання незалежно від способу їх використання у господарській діяльності), що забезпечує об'єктивність та однозначність тлумачення понятійно-категоріального апарату. Критичний аналіз запропонованих різними авторами класифікаційних ознак та видів земельних ресурсів засвідчив, що жодна із запропонованих класифікацій не враховує в повній мірі особливості операцій з надходження, оцінки стану та ефективності використання земельних ресурсів. З метою усунення зазначених недоліків запропонований авторський підхід до класифікації земельних ресурсів для потреб бухгалтерського обліку шляхом розробки ознак класифікації (за

видами та цільовим призначенням земель; за правом власності; за суб'єктами права власності; за якістю та придатністю для використання; за функціональним призначенням; за участю в іпотечному кредитуванні) та виокремлення відповідних видів земельних ресурсів. За результатами дослідження доведена неспроможність діючих законодавчих документів ефективно врегулювати порядок облікового відображення результатів здійснення земельних відносин. Розроблено "Положення про порядок бухгалтерського обліку земельних ресурсів", застосування якого дозволяє усунути наявні суперечності в правовому регулюванні при розробці методичних положень бухгалтерського обліку земельних ресурсів. Встановлено фрагментарне відображення питань щодо обліку земельних ресурсів при розробці складових облікової політики, що зумовлює виникнення обмежень формування інформаційного масиву даних для прийняття управлінських рішень. З метою запобігання надання асиметричної інформації та забезпечення єдиного підходу до облікового відображення земельних ресурсів запропоновані етапи формування облікової політики підприємства, а також наведені складові облікової політики земельних ресурсів з систематизацією їх елементів. Використання первинних документів з обліку основних засобів для відображення операцій з земельними ресурсами у зв'язку з їх наявністю застарілих показників, призводить до відображення в системі бухгалтерського обліку неповної інформації про кількісний та якісний стан земельних ресурсів. З огляду на зазначене розроблено форми первинних документів з обліку земельних ресурсів в розрізі стадії надходження, експлуатації, та вибуття зі складу активів підприємства, використання яких забезпечує деталізовану реєстрацію фактів господарського життя в сфері земельних відносин. В процесі дослідження вивчено види оцінки земельних ділянок залежно від мети і методів здійснення. З метою удосконалення оцінки як елементу методу бухгалтерського обліку, доведено доцільність застосування експертної грошової оцінки земельних ділянок при визначенні вартості земельних ресурсів при первісній оцінці та оцінці на дату балансу з використанням альтернативного підходу, що сприяє обґрунтованості показників вартості земельних ресурсів, наведених в балансі (Звіті про фінансовий стан). З метою усунення виявлених недоліків методичного забезпечення бухгалтерського обліку земельних ресурсів, забезпечення достовірності та повноти подання інформації у фінансовій звітності підприємства запропоновано фасетну систему аналітичного обліку земельних ресурсів (запропоновано фасети першого рівня аналітики: Ф1 "За видами та цільовим призначенням земель"; Ф2 "Земельні ресурси за шляхами надходження на підприємство"; Ф3 "Земельні ресурси за якістю та придатністю для використання"; Ф4 "Земельні ресурси за функціональним призначенням"), використання якої дозволяє сформувати повну, якісну та достовірну інформаційну основу для прийняття управлінських рішень. Визначені основні характеристики речових прав на чуже майно та операційної оренди земельних ділянок, їх спільні та відмінні ознаки. Виокремленні об'єкти бухгалтерського обліку, які використовуються в господарських операціях при набутті земельних ділянок на правах тимчасового користування (емфітевзису, суперфіцію, сервітуту). Встановлено перелік статей витрат, які формують первісну оцінка прав користування земельною ділянкою (сервітут, суперфіцій, емфітевзис) при їх набутті. Запропоновано застосовувати доходний підхід при первісній оцінці прав користування земельною ділянкою (сервітут, суперфіцій, емфітевзис) та методичний підхід до відображення вартості прав користування земельною ділянкою на субрахунку 122 "Право на користування майном", а вартості набутих земельних ділянок на правах користування на позабалансовому рахунку 01 "Орендовані необоротні активи" із використанням фасетної системи аналітичного обліку. Проведено критичний аналіз інформаційної місткості діючих форм фінансової звітності в частині подання інформації про земельні ресурси. На основі систематизації та аналізу зарубіжного досвіду відображення земельних ресурсів у фінансовій звітності різних країн світу запропоновано комплексний підхід до подання інформації про стан та використання земельних ресурсів в бухгалтерській звітності на мікро та макрорівнях. Зокрема, доповнено показники активу шляхом доповнення додатковими рядками ф. № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан), а також форми № 5 "Примітки до річної фінансової звітності" шляхом внесення додаткових показників (рядків) до розділів I "Основні засоби", II "Нематеріальні активи" та створення додаткового розділу XVI "Позабалансовий облік". Для формування інформаційних потоків про кількісний та якісний стан земельних ресурсів, напрямів та ефективності їх використання для аналітичних потреб на мікро рівні розроблені форми управлінської

бухгалтерської звітності щодо земельних ресурсів. Проведена порівняльна характеристика форм статистичної та адміністративної звітності з кількісного обліку земель, а також виділені їх спільні та відмінні ознаки. Запропоновано на макрорівні розробити та складати форму статистичного спостереження 1-зем (річна) "Звіт про стан та ефективність використання земельних ресурсів" та розроблено її змістовне наповнення. Досліджено роль та значення управлінського обліку земельних ресурсів, виокремленні проблемні питання його організації та впровадження на підприємстві. Досліджено програмне забезпечення, що використовується для автоматизації бухгалтерського обліку земельних ресурсів та функціональні можливості комп'ютерних програм в зазначеному напрямі. Для підвищення рівня якості опрацювання та групування інформації про земельні ресурси запропоновано використовувати комплекс автоматизованих робочих місць працівників бухгалтерії та модуль "Земельні ресурси" в умовах використання комп'ютерних технологій. Запропонована структура модуля "Земельні ресурси" та надана характеристика його розділів. Використання розроблених пропозицій забезпечує своєчасне представлення інформації про земельні ресурси та в необхідному аналітичному розрізі для ухвалення управлінських рішень.

2. This dissertation work is devoted to the substantiation of theoretical provisions and development of practical recommendations for improving the accounting of land resources in the conditions of resource saving. On the basis of systematization of the authors' approaches to the definition of the economic content of the terms "land", "natural capital", "land capital", "land resources", "land plot" their subordination and interdependence are proved. The interpretation of the term "land resources" as an object of accounting (a set of land plots owned and/or managed by a business entity regardless of the method of their use in economic activity) was clarified, which ensures objectivity and unambiguity of the interpretation of the conceptual and categorical apparatus. A critical analysis of the classification features and types of land resources proposed by different authors showed that none of the proposed classifications fully takes into account the peculiarities of operations for the receipt, assessment of the state and efficiency of use of land resources. To eliminate the specified shortcomings the author's approach to classification of land resources for needs of accounting by development of criteria of classification (by types and purpose of lands; by the property right; by subjects of the property right; by quality and suitability for use; by functional purpose; by participation in mortgage lending) and allocation of the corresponding types of land resources was offered. According to the results of the study, the insolvency of the existing legislative documents to effectively regulate the procedure of accounting reflection of the results of land matters was proved. The "Regulation on the procedure of accounting of land resources", the use of which eliminates the existing contradictions in the legal regulation in the development of methodological provisions of accounting of land resources was developed. In the course of the study, the types of land plot evaluation depending on the goals and methods of implementation were studied. In order to improve the evaluation as an element of the accounting method, the expediency of the use of expert monetary valuation of land plots when determining the value of land resources in the initial evaluation and evaluation at the balance sheet date using an alternative approach, which contributes to the validity of the cost of land in the balance sheet (Statement of financial condition) was proved. In order to eliminate the identified shortcomings of the methodical ware of land resources accounting and to ensure the reliability and completeness of the information in the financial statements of the enterprise, a facet system of analytical accounting of land resources was proposed (the first level analytics facets were proposed: F1 "By type and purpose of land plots"; F2 "The land resources by way of receipt of the enterprise "; F3 "The land resources by quality and suitability for use "; F4 "The land resources by functional purpose "), the use of which allows to create a complete, high-quality and reliable information basis for management of decisions. The main characteristics of the right in rem over a corporeal thing on the property belonging to others and operating lease of land plots, their general and distinctive features were determined. The objects of accounting, which are used in economic operations at the acquisition of land on the basis of rights of temporary use (emphyteusis, superficies and easement). The list of items of expenditure forming the initial assessment of the rights to land plot usage (easement, superficies, emphyteusis) at their acquisition is established. It is proposed to apply the income approach to the initial assessment of the right to land plot usage (easement, superficies, emphyteusis) and the methodological approach to reflect the value of the rights to land plot usage on the sub-account 122 "The rights to

use the property", and the value of the acquired land plots on basis of the rights of use on the off-balance account 01 "Leased non-current assets" using the facet analytical accounting system. A critical analysis of the information capacity of the existing forms of financial statements in terms of the presentation of information on land resources was conducted. On the basis of systematization and analysis of foreign experience of land resources reflection in the financial statements of different countries of the world, a comprehensive approach to the presentation of information on the state and use of land resources in the financial statements at the micro and macro levels was proposed. In particular, the parameters of the asset were amended by additional lines f. No. 1 Balance Sheet (the statement of financial position), as well as form No. 5 "The notes to the annual financial statements" by making additional parameters (lines) of sections I "Fixed assets", II "Intangible assets" and by creating an additional section XVI "Off-balance accounting". The forms of management accounting for land resources were developed to form the information flows on the quantitative and qualitative state of land resources, directions and efficiency of their use for analytical needs at the micro level the comparative characteristic of forms of the statistical and management reporting on quantitative accounting of lands was carried out, and also their general and distinctive features were designated. It was proposed at the macro level to develop and compile a form of statistical observation. 1-ZEM (annual) "Report on the state and efficiency of land use" and its content was developed. The role and importance of management accounting of land resources was investigated, the problematic issues of its organization and implementation at the enterprise were designated. The software used for automation of accounting of land resources and functionality of computer programs in the specified direction were investigated. To improve the quality of processing and grouping of information on land resources, it is proposed to use a set of automated workplaces of accounting workers and the module "Land resources" in the conditions of using computer technologies. The structure of the module "Land resources" was proposed and the characteristic of its sections was provided. The use of the worked out proposals ensures timely submission of information on land resources and in the necessary analytical context for approval of management decisions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Світлана Володимирівна
2. Shulha Svitlana

Кваліфікація: к.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Світлана Володимирівна
2. Shulha Svitlana

Кваліфікація: к.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крутова Анжеліка Сергіївна
2. Крутова Анжеліка Сергіївна

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крутова Анжеліка Сергіївна

2. Крутова Анжеліка Сергіївна

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чумак Оксана Володимирівна

2. Чумак Оксана Володимирівна

Кваліфікація: к.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чумак Оксана Володимирівна

2. Чумак Оксана Володимирівна

Кваліфікація: к.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Осауленко Олександр Григорович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Осауленко Олександр Григорович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.